

LÍNIA DIRECTA

amb la Campanya de Normalització Lingüística

II

Palma
1992

Línia Directa

© Aina Moll

Producció: Campanya de Normalització Lingüística de les Illes Balears

Fotocomposició: Documenta Balear s.a.

Impressió: Antoni Rotger

Dipòsit Legal: PM-1.364/1991

XXIV

“Servei” / “servici”

Ens ha telefonat el senyor Joan Sard per dir-nos que creu que “la paraula **servei**, que utilitzen sovint els ajuntaments,... no s'utilitzava a Mallorca, sinó que ens l'han imposada”. Diu que nosaltres “tenim la paraula **servici** que ja és antiga”, i demana que en parlem a **Línia Directa**.

Ho faig amb molt de gust. Ja en vaig parlar de passada a la LD del 15 de juliol (vegeu-la al fulletó “Línia Directa amb la Campanya de Normalització Lingüística, I” que, com sabeu, podeu obtenir gratuïtament al nostre local), parlant del llinatge **Morey**: “**Morey** prové de *Mauritiu* (nom propi que té també un derivat culte, *Maurici*, com el nom comú **servei** / **servici**)”.

Es tracta de dues formes igualment catalanes, igualment antigues i igualment vives modernament per tot el territori. El Diccionari Català-Valencià-Balear posa l'entrada **SERVEI** o **SERVICI** i documenta les dues formes amb frases d'autors de totes les èpoques i de totes les terres catalanes. Per exemple, de Ramon Llull en dona una de “servei” i una de “servici”, i reproduïx un “servici” de la Crònica de Jaume I i un “servei” de la de Pere IV; etc. També un “servei”, dels *Poemes Bíblics* de Joan Alcover: *Li era grat oferir ànima i vida / al servei de la casa d'Abraham*. A l'apartat de transcripció fonètica, dona les diferents pronúncies de **servei** i de **servici** a tot el territori català, sense excepció, i a l'apartat de l'etimologia diu: “Del llatí **servitiu**, mateix significat, La forma **servei** representa l'evolució popular del mot, i la forma **servici** és un llatanisme (no un castellanisme) que ja apareix documentat en català en el segle XI”.

Si mon pare va incloure l'observació “no un castellanisme”, ben supèrflua, després de l'abundant documentació aportada, és per llevar a **servici** l'estigma de castellanisme que li havien posat els puristes catalans que prenien el diccionari Fabra com a Bíblia sagrada. Si en Fabra hagués disposat de la documentació de l'Alcover-Moll, no hi ha dubte que hauria inclòs **servici** en el seu diccionari, i ara no hi hauria gent entestada a considerar-la un castellanisme (com **entregar** i altres paraules ben documentades, que na Maria Aurèlia Capmany i jo defensàvem ardorosament contra els puristes fa més de trenta anys, i que encara ara hem de continuar defensant).

Ben d'acord, doncs, a mantenir la defensa de la mallorquinitat de **servici**. Però no en exclusiva —ja hem vist que s'empra a tot el

territori català—, ni tampoc contra **servei**: jo he sentit gent de la pagesia de Mallorca i de Menorca emprar les dues formes; i dins la meua família, que prové de Ciutadella, deim “aquesta eina m'ha fet un bon servei” i “aquest al·lot fa es servici”. Hem de saber que les dues formes són ben nostres, i aptes per a tots els registres, de manera que cadascú en pot fer l'ús que vulgui.

Només defensaria l'ús exclusiu de **servei** com a terme del llenguatge administratiu, i concretament de l'organigrama de l'Administració (departament, secció, servei), perquè els termes han de ser unívocs per a tot l'àmbit lingüístic, i com que **servei** s'ha generalitzat en els organigrames de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears, seria un pas enrere introduir-hi ara variacions. Per cert que la uniformització dels organigrames administratius s'ha fet en els diferents països, de manera que trobam els mateixos termes en les diferents llengües, i en Estats Federals, en els diferents nivells de l'Administració: Bèlgica i el Canadà, per exemple, tenen **President** i **Ministres**, i Valònia i Flandes a Bèlgica, o el Quebec al Canadà, també. Una originalitat de “l'Espanya de les Autonomies” és haver generalitzat el terme **Conseller** (**Consejero**, **Conselleiro**), recuperat de la tradició d'autogovern medieval, per als membres dels governs autonòmics. Però segurament els nostres Consellers que han fet viatges oficials a l'estranger hauran comprovat que en els discursos oficials els tracten de “senyor (o “senyora”) Ministre. - A. M. (27/4/92).